

[Läs debattartikeln på Dagenssamhälle.se.](#)

Debatt

Efter pandemin: ”Inför ett vaccinationsprogram för äldre”

Sverige bör införa ett nationellt vaccinationsprogram för äldre i likhet med vårt framgångsrika barnvaccinationsprogram, skriver tre pensionärsorganisationer och läkemedelsbranschen.

Publicerad: 3 mars 2022, 05:30

71 procent av deltagarna i tre pensionärsorganisationers undersökning svarade att de kunde tänka sig att ta fler vaccinationer om de var billigare.

Foto: Johan Nilsson/TT

Om det är något coronapandemin lärt oss så är det hur viktigt vaccination är för att förebygga allvarlig sjukdom. Vaccinerna mot covid-19 räddar liv varje dag, och vaccination är generellt en av de mest effektiva åtgärder som finns för bättre folkhälsa. Vaccination begränsar samtidigt kostnaderna för hälso- och sjukvården. Det här vet vi efter decennier av framgångar med barnvaccinationsprogrammet.

Vi som är ordförande i de tre största pensionärsorganisationerna, som tillsammans har cirka 700 000 medlemmar, har länge drivit på för att Sverige ska inrätta ett nationellt vaccinationsprogram för äldre på samma sätt som för barn. Det övergripande argumentet för detta är ganska

självkärl: om det finns vacciner mot sjukdomar som utgör hög risk för allvarlig sjukdom bland äldre, och vaccinerna är säkra och kostnadseffektiva, då bör alla äldre erbjudas vaccination. Vår nya medlemsundersökning visar på starkt stöd för detta. I princip samtliga av de 2 352 som deltog var generellt positiva till vaccination och över 90 procent var positiva till ett nationellt vaccinationsprogram för äldre. Vaccination är ofta en kostnadsfråga – hela 71 procent kunde tänka sig att ta fler vaccinationer om de var billigare eller gratis.

Utöver vaccination mot covid-19 finns i dag ytterligare tre vaccinationer som kan omfattas av ett nationellt vaccinationsprogram för alla över 65 år: influensa, pneumokocker och bältros. För de två förstnämnda finns sedan länge rekommendationer om införande från Folkhälsomyndigheten, och för bältros pågår utredning. Det här är tre sjukdomar som orsakar mycket lidande. Enligt Socialstyrelsens statistik dör varje år 500–700 personer i influensa och 150–300 till följd av pneumokocksjukdom. I statens budget för 2022 finns pengar avsatta för vaccination mot pneumokocker. Det är ett positivt steg, men ska endast omfatta personer över 75 år och vissa riskgrupper.

Att spara liv och minska lidande borde väga tillräckligt tungt för att införa ett nationellt vaccinationsprogram så som man redan gjort i Danmark och Storbritannien. Men det finns många andra fördelar. En viktig sådan utgörs av den ordnade infrastruktur vi skulle få kring vaccination vad gäller exempelvis kallelser, utförande av vaccinationer och registrering i vaccinationsregistret. Denna infrastruktur bör våra vårdcentraler naturligt få ansvar för. Om ett vaccinationsprogram för äldre vore infört hade exempelvis vaccinationerna mot covid-19 underlättats betydligt.

Ytterligare en mycket viktig aspekt utgörs av jämlikhet. I dag krävs intresse, kunskap och initiativ från den enskilde för att göra val kring vaccinering. Men vi vet att vaccinationsgraden är låg i stora befolkningsgrupper, och socioekonomisk status kan vara avgörande. Under föregående influensasäsong var det endast 53 procent av alla svenskar över 65 år som vaccinerade sig, långt under WHO:s rekommendation om minst 75 procent.

Det framstår som att den främsta anledningen till uteblivna beslut från regeringen handlar om pengar. Ett nationellt vaccinationsprogram innebär att vaccination är avgiftsfri för den enskilde och att staten får stå för kostnaderna. Samtidigt är det regionerna som ansvarar för hälso- och sjukvården. Men vaccinationerna utgör inte någon betydande kostnad, och de minskar risk för lidande och förtida död. Om pengar är stöttestenen är vårt budskap till regeringen och regionerna: lös problemet!

Det är inte rimligt att äldre personer fortsätter att drabbas av svår sjukdom eller förtida död helt i onödan.

Christina Tallberg

Ordförande i Pensionärernas riksorganisation

Eva Eriksson

Förbundsordförande i SPF Seniorerna

Liza di Paolo Sandberg

Förbundsordförande i SKPF

Anders Blanck

Vd för Lif – de forskande läkemedelsföretagen